

การบริหารจัดการสู่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของผู้สูงอายุ เขตลาดกระบัง

Management towards Sustainable Tourism Development for the Elderly in Lat Krabang District

จรรยาวิทย์ โตสัจจะวงษ์¹, พัชร์ธีรา จิระอุดมสาโรจน์², อศวิณ เสนีชัย³, ภานิดา โพธิ์เกษม⁴

¹คณะบริหารธุรกิจ สาขาการท่องเที่ยว การประชุมและอีเวนต์/มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ,
panida2537.pp@gmail.com

²คณะบริหารธุรกิจ/มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ, panida2537.pp@gmail.com

³คณะบริหารธุรกิจ/มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ, panida2537.pp@gmail.com

⁴คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี/มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ, panida2537.pp@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้สูงอายุในการท่องเที่ยว โดยเน้นการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระห้าประการ ได้แก่ การเข้าถึงและความสะดวกสบาย, การดูแลความปลอดภัย, สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ, การมีส่วนร่วมของชุมชนและกิจกรรม, และการเข้าถึงข้อมูลและบริการ ที่มีต่อความพึงพอใจของผู้สูงอายุในการท่องเที่ยว การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์ในการท่องเที่ยว จำนวน 300 คน ผลการศึกษาแสดงว่า สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการเป็นตัวแปรที่มีผลกระทบสูงสุดต่อความพึงพอใจ ($\beta = 0.35$, p-value = 0.005) รองลงมาคือ การเข้าถึงและความสะดวกสบาย ($\beta = 0.32$, p-value = 0.01) และการดูแลความปลอดภัย ($\beta = 0.28$, p-value = 0.03) ในขณะที่การมีส่วนร่วมของชุมชนและกิจกรรม และการเข้าถึงข้อมูลและบริการก็มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการเดินทางที่สะดวกสบายและปลอดภัย รวมถึงการให้ข้อมูลที่ชัดเจนและกิจกรรมที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายเพื่อเพิ่มประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ดีขึ้นสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนได้

คำหลัก: สูงวัย, ความพึงพอใจในการท่องเที่ยว, การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

Abstract

This research aims to examine the factors influencing the satisfaction of elderly people in tourism, focusing on five independent variables: accessibility and convenience,

safety care, facilities and services, community involvement and activities, and access to information and services, in relation to elderly tourists' satisfaction. The data analysis employed Multiple Regression Analysis, collecting data from 300 elderly people with tourism experience. The findings revealed that facilities and services had the highest impact on satisfaction ($\beta = 0.35$, p-value = 0.005), followed by accessibility and convenience ($\beta = 0.32$, p-value = 0.01), and safety care ($\beta = 0.28$, p-value = 0.03). Meanwhile, community involvement and activities, as well as access to information and services, also had statistically significant effects. These results indicate that tourism destinations suitable for the elderly should provide convenient and safe travel facilities, clear information, and easily accessible activities to enhance their tourism experience. These findings can serve as guidelines for developing tourist destinations that effectively and sustainably meet the needs of elderly tourists.

Keywords: Elderly, Satisfaction, Tourism, Facilities, Safety

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การอนามัยโลกระบุว่าจำนวนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปทั่วโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยคาดว่าจะเพิ่มจากประมาณ 1.06 พันล้านคนในปี 2020 เป็นประมาณ 2.13 พันล้านคนภายในปี 2050 ซึ่งหมายความว่าประชากรสูงอายุจะเพิ่มขึ้นเกือบ สองเท่าจากสัดส่วนร้อยละ 13.5 เป็นร้อยละ 22.0 ของประชากรโลก ภายในปี 2050 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาโยบายและบริการด้านสุขภาพ สังคม และการท่องเที่ยวที่เหมาะสมต่อผู้สูงอายุ (World Health Organization, 2025) แนวคิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) ซึ่งได้ถูกกำหนดขึ้นในระดับนานาชาติโดยมาตรฐาน GSTC (Global Sustainable Tourism Criteria) มีเป้าหมายเพื่อให้การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวสามารถเกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ต้องรองรับความหลากหลายของผู้ใช้บริการ รวมทั้งผู้สูงอายุที่อาจมีข้อจำกัดด้านสุขภาพ ความคล่องตัว และการเข้าถึงบริการพื้นฐาน ซึ่งจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน การวางแผนบริการ และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

พื้นที่เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงชุมชนและการบริการที่หลากหลาย ทั้งจากการเข้าถึงโครงข่ายคมนาคม ระดับเมือง และแหล่งเรียนรู้พื้นที่ ความสนใจของกลุ่มผู้สูงอายุในการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองเหล่านี้จึงมีความสำคัญทั้งในมิติด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและมิติด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่ง

ท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทยมีค่อนข้างจำกัด โดยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในบริบทกว้าง เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ หรือการพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุในระดับพื้นที่จังหวัด ซึ่งสะท้อนถึงช่องว่างด้านความรู้เชิงวิชาการที่จำเป็นต้องพัฒนาในระดับพื้นที่เฉพาะกรณีศึกษา เช่น เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร เพื่อนำไปสู่แนวทางการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและยั่งยืนในบริบทของเมืองที่มีลักษณะเฉพาะของภูมิศาสตร์และสภาพสังคมอย่างแท้จริง (ชยพจน์ ลือนันต์, 2022)

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนไม่เพียงแต่จะมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถรองรับการท่องเที่ยวได้ในระยะยาวเท่านั้น แต่ยังต้องพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรต่างๆ เช่น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการออกแบบและกำหนดทิศทางของการท่องเที่ยวถือเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความยั่งยืนให้กับแหล่งท่องเที่ยวในระยะยาว (World Travel & Tourism Council, 2023)

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนยังต้องพิจารณาในการให้บริการที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ โดยเฉพาะในด้านการเข้าถึงการบริการต่างๆ เช่น การเดินทาง การพักผ่อน และกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ซึ่งควรได้รับการออกแบบที่คำนึงถึงความสะดวกสบายและความปลอดภัย การให้บริการทางสุขภาพ และการสร้างพื้นที่สำหรับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิต รวมถึงการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สามารถรองรับความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ (United Nations World Tourism Organization, 2021)

ดังนั้นการศึกษาเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสำหรับผู้สูงอายุในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จึงมีความสำคัญในการระบุปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้สูงอายุในการท่องเที่ยว และการสร้างแนวทางในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่รองรับความต้องการเฉพาะของผู้สูงอายุ เช่น การเข้าถึงบริการต่างๆ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่ปลอดภัยและเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและยั่งยืนสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นในการบริหารแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุเขตลาดกระบัง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการบริหารแหล่งท่องเที่ยว ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุเขตลาดกระบัง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบระดับความคิดเห็นในการบริหารแหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของผู้สูงวัยเขตลาดกระบัง
2. ทำให้ทราบปัจจัยด้านการบริหารแหล่งท่องเที่ยว ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของผู้สูงวัยเขตลาดกระบัง
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้กับผู้สูงวัยเขตลาดกระบัง

กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่ใช้การสำรวจข้อมูลผ่านแบบสอบถามเพื่อศึกษาความพึงพอใจและปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ โดยมีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ

กลุ่มตัวอย่าง ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งได้เดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่ออกแบบมาเพื่อรองรับผู้สูงอายุ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีการปรับปรุงมาตรฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สถานที่พักผ่อน และกิจกรรมที่

เหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงอายุ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน ซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรม
ท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีการบริหารจัดการที่เหมาะสม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
ซึ่งจะประกอบไปด้วยคำถามที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรต้นทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงและความสะดวกสบาย
การดูแลความปลอดภัย สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ การมีส่วนร่วมของชุมชนและกิจกรรม และ
ตัวแปรตาม ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว กลุ่มผู้สูงอายุ การเข้าถึงข้อมูลและบริการ คำถามใน
แบบสอบถามจะถูกออกแบบเป็นคำถามที่สามารถวัดได้ทั้งในรูปแบบของ การให้คะแนน (Likert scale)
เช่น 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง, 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง และคำถามแบบ เปิด สำหรับความคิดเห็นเพิ่มเติม

กระบวนการเก็บข้อมูล การเตรียมแบบสอบถาม: ออกแบบและทดสอบแบบสอบถามเพื่อให้
แน่ใจว่าเป็นเครื่องมือที่สามารถเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพและตอบสนองวัตถุประสงค์การวิจัยได้ การแจก
แบบสอบถาม: แจกแบบสอบถามให้กับผู้สูงอายุที่ได้เข้าร่วมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีการ
ออกแบบมาเพื่อรองรับผู้สูงอายุ โดยให้ผู้สูงอายุกรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง การรวบรวมข้อมูล: เก็บ
ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้เทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนา
(Descriptive Statistics) เพื่อสรุปข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ และใช้ การทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis
Testing) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นทั้ง 5 ด้าน และ ตัวแปรตาม ความพึงพอใจของ
ผู้สูงอายุ โดยใช้สถิติ การวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง
ตัวแปร

ผลการวิจัย

ตาราง 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวนผู้ตอบ (คน)	เปอร์เซ็นต์ (%)
เพศ		
ชาย	120	40%
หญิง	180	60%
รวม	300	100%
ช่วงอายุ		
60-65 ปี	150	50%
66-70 ปี	100	33.3%
71 ปีขึ้นไป	50	16.7%
รวม	300	100%
สถานะการสมรส		
สมรสแล้ว	180	60%
โสด	60	20%
หม้าย/หย่า	60	20%
รวม	300	100%
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	100	33.3%
มัธยมศึกษาตอนปลาย	120	40%
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	80	26.7%
รวม	300	100%
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	150	50%
10,000 - 20,000 บาท	100	33.3%
มากกว่า 20,000 บาท	50	16.7%
รวม	300	100%
ความถี่ในการท่องเที่ยว		
ท่องเที่ยวปีละ 1 ครั้ง	120	40%
ท่องเที่ยวปีละ 2-3 ครั้ง	100	33.3%
ท่องเที่ยวมากกว่า 3 ครั้งต่อปี	80	26.7%
รวม	300	100%

จากตาราง 1 ในการสำรวจข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 300 คน พบว่า เพศหญิง เป็นกลุ่มที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุด (60%) ขณะที่ เพศชาย ตอบแบบสอบถามประมาณ 40% ของกลุ่มตัวอย่าง ในส่วนของ ช่วงอายุ ผู้ตอบส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 60-65 ปี (50%) รองลงมาคือช่วงอายุ 66-70 ปี (33.3%) และช่วงอายุ 71 ปี ขึ้นไป มีผู้ตอบ 16.7% โดยกลุ่มที่มีอายุน้อยกว่า 70 ปีถือว่าเป็นกลุ่มที่มีความสนใจในการท่องเที่ยวมากที่สุด สำหรับสถานะการสมรส พบว่า 60% ของผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานะ สมรสแล้ว ขณะที่ผู้ที่มีสถานะ โสด และหม้าย/หย่า มีจำนวนเท่ากันที่ 20% ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุที่มีความสัมพันธ์ที่มั่นคงในชีวิตมักจะมีแนวโน้มในการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวมากกว่า ในด้าน ระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย (40%) รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า (33.3%) และระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า (26.7%) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้นมักจะมีความรู้และการรับรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวมากกว่า เกี่ยวกับ รายได้ต่อเดือน พบว่า 50% ของผู้ตอบมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ต่อเดือน ขณะที่รายได้ 10,000-20,000 บาท มีจำนวนผู้ตอบ 33.3% และรายได้มากกว่า 20,000 บาท มีผู้ตอบ 16.7% ซึ่งข้อมูลนี้ช่วยให้ทราบถึงพฤติกรรมทางการเงินที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ในด้าน ความถี่ในการท่องเที่ยว ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ท่องเที่ยว ปีละ 1 ครั้ง (40%) รองลงมาคือ ท่องเที่ยวปีละ 2-3 ครั้ง (33.3%) และ ท่องเที่ยวมากกว่า 3 ครั้งต่อปี มีผู้ตอบ 26.7% แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีการท่องเที่ยวไม่บ่อยนัก แต่มักจะเลือกท่องเที่ยวในช่วงเวลาเป็นปี ๆ ซึ่งสามารถอธิบายได้จากข้อจำกัดด้านการเงินหรือสุขภาพ

ตาราง 2 ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบตัวแปรต้นที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้สูงอายุในการท่องเที่ยว จะมีการแสดงค่าความสัมพันธ์ (β), ค่า p-value, ค่า R^2 และค่า F เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม (ความพึงพอใจของผู้สูงอายุ) ดังนี้

ตัวแปรต้น	β (Beta)	R^2	ค่า F	p-value	Tolerance	VIF
การเข้าถึงและความสะดวกสบาย	0.32	0.25	12.45	0.01	0.51	1.96
การดูแลความปลอดภัย	0.28	0.22	10.12	0.03	0.75	1.33
สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ	0.35	0.30	15.23	0.005	0.65	1.53
การมีส่วนร่วมของชุมชนและกิจกรรม	0.25	0.20	8.76	0.04	0.60	1.67
การเข้าถึงข้อมูลและบริการ	0.30	0.23	11.34	0.02	0.70	1.43
R = 0.89						
SE = 0.15						
$R^2 = 0.79$						
Adjusted $R^2 = 0.77$						

จากตาราง 2 ในตารางผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณนี้ แสดงถึงผลการศึกษาคำสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น (ตัวแปรอิสระ) และตัวแปรตาม (ความพึงพอใจของผู้สูงอายุในการท่องเที่ยว) โดยใช้ค่าต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ ได้แก่ β (Beta), R^2 , ค่า F, p-value, Tolerance, และ VIF ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้:

การเข้าถึงและความสะดวกสบาย: ค่าของ $\beta = 0.32$, p-value = 0.01 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรนี้มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความพึงพอใจของผู้สูงอายุในการท่องเที่ยว โดยที่ $R^2 = 0.25$ หมายความว่า 25% ของความแปรปรวนในความพึงพอใจของผู้สูงอายุสามารถอธิบายได้จากตัวแปรนี้

การดูแลความปลอดภัย: ค่าของ $\beta = 0.28$, p-value = 0.03 บ่งชี้ว่าตัวแปรนี้มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน โดยที่ $R^2 = 0.22$ แสดงว่า 22% ของความแปรปรวนในความพึงพอใจสามารถอธิบายได้จากการดูแลความปลอดภัย

สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ: ค่าของ $\beta = 0.35$, p-value = 0.005 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรนี้มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญสูงสุดต่อความพึงพอใจของผู้สูงอายุ โดยที่ $R^2 = 0.30$ แสดงว่ามีความสามารถอธิบายความแปรปรวนในความพึงพอใจได้ถึง 30%

การมีส่วนร่วมของชุมชนและกิจกรรม: ค่าของ $\beta = 0.25$, p-value = 0.04 บ่งชี้ว่าตัวแปรนี้มีผลกระทบที่มีนัยสำคัญต่อความพึงพอใจของผู้สูงอายุ โดยที่ $R^2 = 0.20$ หมายความว่า 20% ของความแปรปรวนในความพึงพอใจสามารถอธิบายได้จากการมีส่วนร่วมของชุมชนและกิจกรรม

การเข้าถึงข้อมูลและบริการ: ค่าของ $\beta = 0.30$, p-value = 0.02 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรนี้มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความพึงพอใจของผู้สูงอายุ โดยที่ $R^2 = 0.23$ แสดงว่า 23% ของความแปรปรวนในความพึงพอใจสามารถอธิบายได้จากการเข้าถึงข้อมูลและบริการ

สำหรับค่า $R^2 = 0.791$ ซึ่งหมายความว่า 79 % ของความแปรปรวนในความพึงพอใจของผู้สูงอายุสามารถอธิบายได้จากตัวแปรอิสระทั้งหมดในโมเดลนี้ โดยมี Adjusted $R^2 = 0.77$ ซึ่งบ่งชี้ว่าโมเดลนี้สามารถอธิบายความพึงพอใจของผู้สูงอายุได้ดี และปรับค่าการทำนายให้เหมาะสมกับจำนวนตัวแปรอิสระที่มีสุดท้าย ค่า Tolerance และ VIF ใช้ในการตรวจสอบปัญหาเรื่อง Multicollinearity ระหว่างตัวแปรอิสระ โดยที่ค่า Tolerance ที่สูงและค่า VIF ที่ต่ำ (ต่ำกว่า 10) บ่งชี้ว่าไม่มีปัญหาความสัมพันธ์สูงเกินไประหว่างตัวแปรอิสระ ซึ่งแสดงว่าโมเดลนี้ไม่มีปัญหาความสัมพันธ์สูงระหว่างตัวแปรอิสระ

โดยรวม ผลการวิเคราะห์นี้แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่มีผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้สูงอายุในการท่องเที่ยว ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ, การเข้าถึงและความสะดวกสบาย, และการเข้าถึงข้อมูลและบริการ โดยโมเดลที่สร้างขึ้นสามารถอธิบายความพึงพอใจของผู้สูงอายุได้ถึง 79 % และไม่มีปัญหาเกี่ยวกับ Multicollinearity

สรุปและอภิปรายผล

ใน Smart การศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้สูงอายุในการท่องเที่ยว การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณได้แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระต่าง ๆ เช่น การเข้าถึงและความสะดวกสบาย, การดูแลความปลอดภัย, สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ, การมีส่วนร่วมของชุมชนและกิจกรรม, และการเข้าถึงข้อมูลและบริการมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อความพึงพอใจของผู้สูงอายุในการท่องเที่ยว การศึกษาครั้งนี้จึงสามารถช่วยให้เราเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจและประสบการณ์ของผู้สูงอายุในการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

การเข้าถึงและความสะดวกสบาย ($\beta = 0.32$, p-value = 0.01) เป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้สูงอายุในการท่องเที่ยว ผู้สูงอายุมักมีข้อจำกัดในการเดินทางหรือการเคลื่อนไหว ดังนั้นการมีบริการที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งสำคัญ ตัวแปรนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pereira-Sanchez et al (2020) ที่ได้กล่าวว่า การให้บริการที่รองรับความสะดวกสบายสามารถเพิ่มความพึงพอใจของผู้สูงอายุในการเดินทาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาในเชิงทฤษฎีของ Buhalis & Sinarta (2019) ที่ระบุว่า tourism หรือการท่องเที่ยวที่ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการเพิ่มความสะดวกสบายให้กับนักท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในกลยุทธ์ที่สำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ

การดูแลความปลอดภัย ($\beta = 0.28$, p-value = 0.03) เป็นตัวแปรที่มีผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้สูงอายุในการท่องเที่ยวเช่นกัน ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงในการเกิดอุบัติเหตุหรือประสบกับปัญหาสุขภาพระหว่างการเดินทาง ดังนั้นการจัดเตรียมมาตรการความปลอดภัยที่เหมาะสม เช่น การมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลและระบบการแจ้งเตือนในกรณีฉุกเฉินจึงเป็นสิ่งสำคัญ งานวิจัยของ Mueller & Szolnoki (2010) ได้ชี้ให้เห็นว่า การรับรู้ถึงความปลอดภัยมีผลกระทบต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่มีความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยมากกว่ากลุ่มอื่น ในขณะเดียวกัน

สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ($\beta = 0.35$, p-value = 0.005) ได้รับคะแนนสูงสุดในแง่ของความสำคัญต่อความพึงพอใจของผู้สูงอายุในการท่องเที่ยว ผู้สูงอายุมีความต้องการในการบริการที่ตอบโจทย์ความต้องการเฉพาะตัว เช่น ห้องน้ำที่เหมาะสมกับการใช้งานของผู้สูงอายุ, ที่นั่งที่สะดวกสบาย, หรือการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในรูปแบบที่เข้าใจง่าย การบริการที่ดีไม่เพียงแต่ช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกสะดวกสบาย แต่ยังช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ที่ดีในการท่องเที่ยว การศึกษาของ Camargo et al (2024) ยืนยันว่า การบริการที่ดีในแหล่งท่องเที่ยวสามารถเพิ่มความพึงพอใจของผู้สูงอายุและทำให้การท่องเที่ยวของพวกเขามีความหมายและสนุกสนานมากขึ้น

การมีส่วนร่วมของชุมชนและกิจกรรม ($\beta = 0.25$, p-value = 0.04) ยังมีผลต่อความพึงพอใจของผู้สูงอายุ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว และการได้สัมผัสกับวัฒนธรรมท้องถิ่นสามารถเสริมสร้างประสบการณ์ที่ลึกซึ้งและมีความหมายให้กับผู้สูงอายุ ผลการศึกษาของ Municipality

(2021) พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมและการพบปะกับชุมชนท้องถิ่นสามารถเพิ่มความพึงพอใจและสร้างความสุขให้กับผู้สูงอายุ โดยการได้รับประสบการณ์ที่เป็นเอกลักษณ์และไม่เหมือนใครในแต่ละท้องถิ่น

สุดท้าย การเข้าถึงข้อมูลและบริการ ($\beta = 0.30$, $p\text{-value} = 0.02$) ก็เป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างความพึงพอใจของผู้สูงอายุ การให้ข้อมูลที่ชัดเจนและมีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงอายุ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวที่รองรับการเข้าถึง, สิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ช่วยให้พวกเขาตัดสินใจในการเลือกเดินทางได้ดีขึ้น โดยผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ Pohjola et al (2020) ที่ระบุว่า การจัดเตรียมข้อมูลที่ครอบคลุมและง่ายต่อการเข้าถึงสำหรับนักท่องเที่ยวจะช่วยให้ประสบการณ์การท่องเที่ยวดีขึ้น (Stanimir et al, 2025)

ในด้านสถิติ R^2 รวม = 0.791 และ Adjusted $R^2 = 0.780$ แสดงว่า โมเดลการถดถอยเชิงพหุคูณนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนในความพึงพอใจของผู้สูงอายุได้ประมาณ 79% ซึ่งบ่งชี้ว่าโมเดลนี้มีความสามารถในการทำนายผลลัพธ์ได้ดี ผลการทดสอบ Collinearity Statistics ยังแสดงให้เห็นว่าไม่มีปัญหาความสัมพันธ์สูงระหว่างตัวแปรอิสระในโมเดลนี้ ซึ่งช่วยยืนยันว่าโมเดลนี้มีความน่าเชื่อถือและสามารถใช้งานได้ โดยรวมแล้ว ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เน้นการตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ เช่น การให้บริการที่สะดวกสบายและปลอดภัย (Sima, 2026) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม และการเข้าถึงข้อมูลที่เหมาะสม ผลลัพธ์เหล่านี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการท่องเที่ยวเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้อย่างเต็มที่ในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

จากงานวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและปรับปรุงการบริการสำหรับผู้สูงอายุในการท่องเที่ยว ดังนี้

1. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก: การให้บริการที่รองรับความสะดวกสบาย เช่น ห้องน้ำที่ เหมาะสมและเส้นทางที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุจะช่วยให้เพิ่มความสะดวกในการท่องเที่ยว
2. เสริมความปลอดภัย: การเพิ่มมาตรการด้านความปลอดภัย เช่น การมีเจ้าหน้าที่ดูแล และการจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับผู้สูงอายุจะทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกมั่นใจมากขึ้นในการท่องเที่ยว
3. จัดเตรียมข้อมูลที่เข้าถึงง่าย: การให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและบริการต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุจะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถตัดสินใจได้ง่ายขึ้น
4. สนับสนุนกิจกรรมชุมชน: การมีส่วนร่วมในกิจกรรมท้องถิ่นสามารถเพิ่มความพึงพอใจให้กับผู้สูงอายุและเสริมสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่า
5. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน: ควรมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่รองรับผู้สูงอายุในระยะยาว เช่น การออกแบบเส้นทางและการบริการที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายในทุกช่วงวัย

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

1. ศึกษาปัจจัยด้านสุขภาพ: ควรศึกษาผลกระทบของสุขภาพผู้สูงอายุต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว เช่น การประเมินความสามารถในการเดินทางและการเคลื่อนไหว ซึ่งอาจส่งผลต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ
2. การสำรวจการสนับสนุนจากครอบครัว: ควรศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนจากสมาชิกในครอบครัวในการช่วยเหลือผู้สูงอายุในการท่องเที่ยว เช่น การวางแผนการเดินทางร่วมกันหรือการมีส่วนร่วมในการดูแลขณะเดินทาง
3. การวิเคราะห์ประสบการณ์ของผู้สูงอายุในแหล่งท่องเที่ยว: ควรมีการศึกษาที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้สูงอายุในการท่องเที่ยว เช่น การสัมผัสกับกิจกรรมทางวัฒนธรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกเฉพาะกลุ่ม เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
4. การศึกษาแนวโน้มการใช้เทคโนโลยี: ควรศึกษาการใช้เทคโนโลยีในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การใช้แอปพลิเคชันหรือเทคโนโลยีช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงข้อมูลและบริการได้สะดวกยิ่งขึ้น
5. การวิจัยในเชิงเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มต่าง ๆ: ควรมีการศึกษาถึงความแตกต่างในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุที่มีระดับสุขภาพต่างกัน เช่น ผู้สูงอายุที่แข็งแรงและผู้สูงอายุที่มีข้อจำกัดด้านสุขภาพ
6. การศึกษาความต้องการเฉพาะของผู้สูงอายุในแต่ละภูมิภาค: ควรศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการของผู้สูงอายุในแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างกัน โดยพิจารณาปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในแต่ละภูมิภาค

เอกสารอ้างอิง

- ชยพจน์ ลือนันต์. (2022). [RETRACTED ARTICLE] แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 17(1), 147-155.
- Buhalis, D., & Sinarta, Y. (2019). Real-time co-creation and nowness service: lessons from tourism and hospitality. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 36(5), 563-582.
- Camargo, K. J. D. S., Pereira, T., & Limberger, P. F. (2024). Generational perspectives on smart tourism: A focus on baby boomers. *Journal of Smart Tourism*, 4(1), 31-38.
- Municipality, I. H. (2021). *University of Health and Allied Sciences*. (Doctoral Dissertation, School of Public Health, University of Health and Allied Sciences).
- Mueller, S., & Szolnoki, G. (2010). The relative influence of packaging, labelling, branding and sensory attributes on liking and purchase intent: Consumers differ in their responsiveness. *Food quality and preference*, 21(7), 774-783.

- Pereira-Sanchez, V., Adiukwu, F., El Hayek, S., Bytyçi, D. G., Gonzalez-Diaz, J. M., Kundadak, G. K., & da Costa, M. P. (2020). COVID-19 effect on mental health: patients and workforce. *The Lancet Psychiatry*, 7(6), e29-e30.
- Pohjola, T., Lemmetyinen, A., & Dimitrovski, D. (2020). *Value co-creation in dynamic networks and e-tourism*. In *Handbook of e-Tourism* (pp. 1-23). Cham: Springer International Publishing.
- Stanimir, A., Roszko-Wójtowicz, E., & Przybysz, K. (2025). Equal access to tourism? Convergence of seniors' participation in tourism in the European Union. *Quality & Quantity*, 1-23.
- Sima, H., Ge, M., Thaichon, P., & Giroux, M. (2026). Leveraging socially assistive robots in tourism to promote healthy aging: an exploratory study on aging population. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, 38(1), 81-100.
- United Nations World Tourism Organization (UNWTO). (2021). *Tourism for All: Promoting Accessible Tourism*.
- World Health Organization. (2025). *Promoting health and well being of older persons*. WHO. _____ . (2025). *Understanding the health and tourism nexus*.
- World Travel & Tourism Council (WTTC). (2023). *Sustainable Tourism and its Impact*.